אלא אם כן עשו לה מחילה גבוה י' טפחים. אבל פסין לא מהני אלא בבאר מים חיים או בור הרבים כדתנן בפרק עושין פסין (עירובין דף כב:) אבל בור היחיד עושין לו מחילה כו' ודווקא עמוק י' ורוחב ארבע דהוי רה"י אבל פחות מיכן דהוי כרמלית לא החמירו כל כך ומשתרי שפיר בפסין.

אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים, ואין שותין הימנה בשבת אא"כ הכניס לה ראשו ורובו, ובור וחוליתה מצטרפין לעשרה׳

גמ' בעא מיניה רב מרדכי *מרבא: עמוד ברה"ר גבוה י' ורחב ד' וזורק ונח על גביו מהו: מי אמרינן הרי עקירה באיסור הרי הנחה באיסור או דילמא כיון דממקום פטור קאתיא לא. א"ל מתניתין היא, אתא שייליה לרב יוסף א"ל מתניתין היא, אתא שייליה לאביי א"ל מתני' היא, אמר להו *כולכו ברוקא דהדדי תפיתו? א"ל ואת לא תסברא והתנן הנוטל מהן (א) ונותן על גבן חייב. א"ל דילמא מתני' במחט, מחט נמי א"א דלא מדליא פורתא דאית ליה מורשא א"נ דרמיא בחריצה. אמר רב מישא בעי רבי יוחנן כותל ברה"ר גבוה י' ואינו רחב ארבע ומוקף לכרמלית ועשאו רה"י וזרק ונח על גביו מהו: מי אמרינן כיון דאינו רחב ד' מקום פטור הוא או דילמא כיון דעשאו רה"י כמאן דמלי דמיא? אמר עולא *קל וחומר: לאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש, איתמר נמי א"ר חייא בר אשי אמר רב וכן א"ר יצחק א"ר יוחנן כותל ברה"ר גבוה י' ואינו רחב ארבע ומוקף לכרמלית ועשאו רה"י הזורק ונח על גביו חייב לאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש. בעי רבי יוחנן בור תשעה ועקר ממנו חוליא והשלימה לעשרה מהו: עקירת חפץ *ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו ומיחייב או לא מיחייב, ואם תימצי לומר כיון דלא הוי מחיצה עשרה מעיקרא לא מיחייב, בור י' ונתן לתוכה חוליא ומיעטה מהו: הנחת חפץ וסילוק מחיצה בהדי הדדי קאתו *מיחייב או לא מיחייב? תיפשוט ליה מדידיה דתנן *הזורק ארבע אמות בכותל: למעלה מעשרה טפחים כזורק באויר, למטה מעשרה כזורק בארץ והזורק בארץ ארבע אמות חייב *והוינן בה והא לא נח ואמר רבי יוחנן בדבילה שמינה שנינו, ואמאי, הא קא ממעט מארבע אמות? התם לא מבטל ליה, הכא מבטל ליה. בעי רבא זרק דף ונח על גבי יתידות מהו: מאי *קמיבעיא ליה הנחת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו, היינו דרבי יוחנן! כי קמיבעיא ליה לרבא כגון דזורק דף וחפץ על גביו מאי: כיון דבהדי הדדי קאתו כהנחת חפץ ועשיית מחיצה דמי או דילמא כיון דלא אפשר דלא מידלא פורתא והדר נייח, כעשיית מחיצה והנחת חפץ דמי? תיקו. *אמר רבא פשיטא לי: מים על גבי מים היינו הנחתן, אגוז על גבי מים לאו

מחילה י'. שיהא הממלא עומד לפנים מן המחילה וממלא: **ואין שותין הימנה.** לעמוד על שפתה ולשאוב בכלי ולהכניס ראשו לחללה ולשתות כדתנן *לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"י שמא ימשוך הכלי אללו: **אלא אם כן הכניס ראשו ורובו.** למקום שהוא שותה: **הרי עקירה באיסור.** מרה"ר: **הרי הנחה באיסור.** ברה"י: **ממקום פטור קאתיא.** שאי אפשר שלא הגביה תחילה למעלה מן העמוד שהוא מקום פטור שאינו אויר רה"ר, ואויר רה"י נמי לא הוי, דכי אמרינן רה"י עולה עד לרקיע ה"מ כנגד רה"י אבל האי מקמי דלימטי לאויר עמוד אגבהיה למעלה מעשרה: **מתניתין היא.** הנוטל מהן והנותן על גבן חייב: **ברוקא דהדדי תפיתו.** כולכם רוק אחד אתם רוקקים: **ואת לא תסברא.** דמתני' היא: **במחט.** דאינה גבוהה: **דאית לה.** לסלע מורשא נמוך מי' וכיון דכולה גבוהה י' בר מההיא מורשא ואיהו לא הוי מקום חשוב הוי ליה חורי רשות היחיד: **אי נמי דרמיא.** מחט בחריץ שבסלע שבראשו ולא נפל מלמעלה מי' אלא לתוך י': **מוקף לכרמלית.** בכותל זה הקיפו בקעה שהיתה כרמלית ועל ידו נעשית רה"י כגון שהוקף לדירה או לא הקיפו בו *אלא בית סאתים: **וזרק.** מרה"ר ונח על ראשו מהו: **או דילמא כיון.** דכותל זה עשאה לכרמלית זו רה"י: **כמאן דמלי דמיא.** והוי אגל ראשו כארעא סמיכתא כל החלל: **לאחרים.** כל החלל עשאו רה"י: **לעצמו לא כל שכן.** ראש הכותל: **ועקר ממנה חוליא.** והניחו ברה"ר מי מיחייב אע"ג דמקמי עקירה לאו רה"י הוה בשעת עקירה מיהא רה"י הוה: **וסילוק מחילה.** בהנחה זו נסתלקה מחילת הבור שנתמעטה מעשרה מי מהני האי מיעוטא למיפטריה או לא: **בדבילה שמינה.** שנדבק בפני הכותל: **ואמאי.** מיחייב, הא מתני' ד' אמות קתני ואפילו מלומלמות וכי נח בפני הכותל נתמעט הזריקה מד' אמות כדי מקום הדבילה וקתני חייב כיון דמעיקרא ד' אמות הוה: **התם לא מיבטיל ליה.** דבילה הלכך לאו מיעוט הוא: **על גבי יתידות.** דקות שהיו גבוהות י' ואין רחבות ד' ודף זה רחב ד' עשאו רשות היחיד: **מהו.** להתחייב בזריקה זו: **וחפץ על גביו.** ואם תימצי לומר הוא: אם תימצי לומר כר' יוחנן דהנחת חפץ ועשיית מחילה בהדי הדדי לא מיחייב הכא ודאי הדף לא מיחייב מיהו אחפץ מהו לחיובי: **דלא אפשר דלא מידלי.** החפץ מעל הדף בשעת הנחת הדף והדר נייח: **כעשיית מחילה.** ברישא והדר הנחת החפץ דמי חייב דבשעת הנחתו כבר נעשה דף רה"י: **היינו הנחתן.** ואם נטל מקלתן והוליא הוא עקירה: לאו

הרב פור"ת: **או** דילמא כיון דממקום פטור קא אתיא לא. ואם תאמר ומאי קמיבעיא ליה תיפשוט מדתניא בפ"ק (דף ו.) המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ואחד המושיט ואחד הזורק חייב ואמרינן לעיל (דף צב:) המוליך משוי למעלה מעשרה חייב ומפרש הרב פור"ת דדוקא כשפסק כחו במקום פטור קמיבעיא ליה כגון שזרק למעלה מי' כנגד אויר רה"ר וירד האבן באלכסון ונחה על העמוד דירידה זו אינו מכחו הראשון אלא כח כחו היא וכיון דממקום פטור קא אתיא יש הפסק בין עקירה ראשונה להנחה אבל אם זרק ממש כנגד העמוד שלא הלכה באלכסון כלל אלא הלכה מכחו עד העמוד ודאי חייב ודווקא בזורק מבעיא ליה כדפי' אבל מוליך ומכניס פשיטא ליה דחייב והא דמייתי ראיה מהנוטל והנותן ע"ג חייב היינו משום דמשמע ליה דמיירי בכל ענין בין בזורק בין במושיט כדתניא בריש' הזורק פטור והמושיט חייב והשתא לא דמי למוליך מחנות לפלטיא דרך סטיו דהתם מכחו בא לרה"ר:

ומוקף לכרמלית ועשאו רה"י. אומר ר"י דמשמע דדוקא מוקף לכרמלית דכיון דמוקף לכרמלית אין כ"כ סברא שיעשה רה"י מטעם דלאחרים עושה מחילה אבל מוקפת לרה"ר ועשאו רה"י פשיטא דלעצמו נמי מהני ומשום חורי רה"י ליכא לחיוביה כמו רמיא בחרילא דלעיל דלא ניחא תשמישתיה לבני רה"י כולי האי על הכותל:

לאחרים עושה מחילה כו'. גבי חוליא דבור לא שייך למימר הכי ליחייב המשתמש מרה"ר על גבה כיון שאין החוליא עצמו גבוה י':

ואמאי והא קא ממעט מארבע אמות. פירש בקונטרס דמשמע ליה דמיירי אפילו בד' אמות מלומלמות שעובי הדבילה ממעט מד' אמות וקשה לר"י דבענין זה אין נראה שיתחייב כיון שאיגודו בפנים כמו מוליך חצי קופה לרה"ר דאינו חייב עד שיוליכנה כולה לחוץ דאטו אם זרק אדם רומח וכל דבר ארוך כל שהוא יתחייב כיון שראשו אחד יצא חוץ לד' אמות ואם בזורק ד' אמות הכי גמירי לה שיתחייב בכה"ג א"כ היכי פשיט מינה ועוד דאמאי משמע ליה טפי בהאי דזורק ארבע אמות בכותל דהוו מלומלמות משאר ארבע אמות השנויות בכל הש"ס ונראה לר"י דמיירי הכא שזרק חוץ לארבע אמות כמו בכל מקום והכי פריך והא קא ממעט מד' אמות שמקום הדבילה נתבטלה מתורת רשות הרבים שבטל לכותל והרי הוא ככותל עב ולא הוי עוד על גביו רשות הרבים ואם זרק מחט או קוץ ד' אמות ונח על הדבילה או נתקע בתוכו היה פטור דהרי מקום הדבילה נתמעט מדין רשות הרבים ואפ"ה חייב הואיל ובתחילת הזריקה עד קודם הנחה היה שם רה"ר עליו והנחה ומיעוט רה"ר בהדי הדדי קא אתו והכא נמי הוה לן למימר הנחה וסילוק מחילה בהדי הדדי קאתו ומשני התם לא מבטלי ולהכי לא מבטל רה"ר:

זרק דף כו' הנחת חפץ ועשיית מחילה כו'. וא"ת אפילו ליכא בקיעת גדיים היכי חשוב לשויה התחתיו רה"י מ"ש מטרסקל ועמוד ברה"ר גבוה י' ורחב ד' ואין בעיקרו ד' דאמרינן (לקמן דף קא.) זרק ונח על גביו חייב משמע דוקא על גביו אבל תחתיו לא ואומר ר"י כגון שיש שתי מחילות של יתידות ובשלישית אמרינן פי תקרת דף יורד וסותם:

עין משפט
נר מצוה

טו א ב מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ג וכ' סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף ג :
טז ג מיי' שם הל' כ :
יז ד שם הלכה כא :
יח ה מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ד ופ"ח מהל' טומאת אוכלין הלכה ג :

מקנה
סכנה של שאלות
בענין הוצאה

נושא
עמוד
ברה"ר
גבוה י'
ורחב ד'
וזרק ונח
על גבין

רבינו חננאל

בלי גויוה היו שות אותן כדאמרי' (לעיל ד' ע"ד) השוה מע"ג בהמה בשבת וטויה בענין הזה צריכה חכמה יתירה: שתי גזוזטראות שתיהן רה"י הן כל אחת רשות לעצמה ורה"ר ביניהן. המושיט והזורק מזו לזו בתוך י"ט לדברי חכמים פטור אבל אסור וזה על עיקר משנתנו ששנינו מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין אבל המושיט [והזורק] למעל' מעשרה אם היו שתיהן שלו ואין אחת גבוה מן האחרת אלא שתיהן מכוונות זו כנגד זו כבר פירשתי למעלה שמותר להושיט ולזרוק מזו לזו ואם אינן שתיהן שלו אסור להושיט ולזרוק מזו לזו משום [דלא ערבו] ואם חדא מידליא וחדא מיתתא אסור משום גזירה ואם היו הגזוזטראות הללו עומדות למעלה מעשרה ברה"ר מכונות להיותן דיוטא אחת ורשות אחת כיצד שמרכיבין נסר מזו לזו ע"ג רה"ר רחבה ד' טפחים כדי להיותן דיוטא אחת ורשות אחת אם עשה כן מבע"י הרי הן כרשות אחת ומותר לטלטל מזו לזו ע"ג הנסר המתוח מזו לזו ע"ג רה"ר ותנן בעירובין (דף עח) חריץ שהוא עמוק י' ורחב ד' ונתן עליו נסר שרחב ד' טפחים וכן ב' גזוזטראות זו כנגד זו מערבין אחת ואין מערבין שתים פחות מד' מערבין שנים ואין מערבין אחד השתא אם הגזוזטראות הללו הן למעלה מעשרה וניתן עליהן נסר רחב ד"ט מבעוד יום מותר לטלטל מזו לזו שנעשו שתיהן רשות אחת אבל אם קדש [היום] ולא חוברו אסור להושיט מזו לזו בין נסר בין זולתי נסר אסור להושיט אחר שקידש היום והמושיט חייב הוא שכך היו עגלות במדבר היו ב' עגלות זו בצד זו ברה"ר והיו [מושיטין] קרשים ומציבין קרש על ב' עגלות ראשו (זה על זה) [האחד על זו וראשו השני על זו] כנסר שפירשנו ענינו למעלה וזהו היו שתיהן בדיוטא אחת המושיט מזו לזו חייב שכן היה דרך הלוים שהיו מושיטין הקרשים מזו לזו זו היא מלאכתן ולפיכך העושה כן בשבת חייב: ירושל' ולא היו זורקין תני בר קפרא כדי שלא לנהוג בזיון בקדשים לפיכך הזורק מזו לזו פטור אבל אסור. וראוי לעמוד בפירוש זה להזהר בו כי עמוק הוא ועלה אמר רב משום ר' חייא עגלות תחתיהן וביניהן

נושא
הנחת
חפץ
ועשיית
מחיצה
בהדי
הדדי

פירות

וצידיהן רה"ר. אמר אביי בין עגלה לעגלה כמלוא רחב עגלה וכמה אורך עגלה ה' אמות ואקשינן אמאי ביון דג' קרשים מניחין בעגלה בדרא תתאה ועל גבה מניחין אחרים ועולין וכל קרש רחבו אמה וחצי די לעגלה ארכה ד' אמות וחצי כדי שיעור הנחת ג' קרשים ופרקינן הרויח להן חצי אמה כי היכי דלא נידחקו קרשים. אמר רבא וצידי עגלות ב' אמות ומחצה כמלא רחב עגלה ואקשינן למה לי כוליה האי הלא אורך הקרשים מוטלין לרוחב עגלה קצה הקרש בעגלה זו ב' אמות ומחצה וקצהו השני של קרש זה מוטל על העגלה אחרת ב' אמות ומחצה ובין ב' העגלות ה' אמות אמצעיים הקרש תלוי ביניהן אפילו אמה אחת ומחצה מן הקצה שלו מכאן בעגלה וכן מן הקצה השני דיו למה ה' אמות בפחות מהכי סגי ושנינן כי היכי דלא לידדו קרשים פי' אם הן שתי אמות ומחצה מיכן ושתי אמות ומחצה מיכן מוטלין בעגלה אפשר שלשמט וירד הקרש ולא יכון נמצא שיעור רוחב העגלה ב' אמות ומחצה וצידה ב' אמות ומחצה כשיעור עגלה וכן בצידה השני נמצא שיעור העגלה וב' צדדיה ז' אמות ומחצה וכשהיו מהלכים במדבר קרשי המשכן היו מוטלין מעגלה זו לעגלה זו והיו הקרשים מוטלין רוחב הקרשים לאורך העגלות נמצאו שיעור העגלות כשטעונות קרשי המשכן ומהלכות מתפשטות בדרך ט"ו אמה (דו זו) תחתיהן וביניהן וצידיהן. ואקשינן אלא הא דקיי"ל דרך רה"ר ט"ז אמה וכדתנן בפרק המוכר פירות לחבירו ובפרק הכונס צאן לדיר תמרינן לה ממשכן ממה ממשכן מהלך העגלות הנה אינם אלא ט"ו אמה ומשנינן הוה תמן בעגלות אמתא אחריתי פלגא דאמתא מהאי ניסא ופלגא דאמתא דהאי ניסא דהוה קאי בן לוי התם למחזי דאי משלפי קרשים נקים בהו ומהדר אמבעי למקומן. וכן בגזוזטראות שמכוונות להיות דיוטא אחת ומושיטין נסרים מזו לזו המושיט חייב והזורק פטור שכך היתה עבודת הלוים: **מתני'** חולית הבור. פי' העפר היוצא מן הבור מניחין אותן סביביו כדי שיהא לו כמעקה ואם החוליא גבוה י' ורחבה ד' הרי היא כרה"י. וכן סלע כיוצא בה ואם נטל מרה"ר ונתן על גבו או נטל מעל גבו והניח ברה"י חייב ואם אינה גבוהה י' או גבוהה י' ואינה רחבה ד' אינה כרה"י והעוקר ממנה ומניח ברה"ר פטור וזה מפורש ביציאות השבת בארבע רשויות לשבת גדר ברה"ר גבוהה י' ורחב ד' זו היא רה"י גמורה אבל מקום שיש לו רחב ד' ואינה גבוהה י' אם [אין] גבוהה מן הארץ ג' טפחים הא קיי"ל דכל פחות משלשה דארעא כארעא קאי ואם גבוהה ג' ורחב ד' ולא הגיע לעשרה כרמלית ובמקום פטור הוא ואינו לא כרה"ר ולא כרה"י ואסור להוציא מרה"י אליו אבל [אינו] רחב ארבעה מותר לכאן ולכאן ובלבד שלא יחליף דהא תניא אדם עומד על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו נוטל מבעה"ב ונותן לו ואמרינן האי אסקופה

מסורת
הש"ס

[עירובין צט. לעיל יא.]

[נ"ל מרבה]

[נדה מב. ע"ש פרש"י]

כנ"ל

[לקמן ק: וש"נ]

[לעיל ה וש"נ]

לעיל ה:

הגהות
הב"ח

(א) גמ' הנוטל מהן והנותן על גבן :

גליון
הש"ס

גמ' בעא מיניה רב מרדכי מרבא. עמוד ברה"ר וזורק ונח על גביו. ע' סוכה ד ע"ב תד"ה פחות מג': שם תוס' ד"ה כיון דלא הוי מחילה. ע' לעיל ח ע"א תד"ה רחבה שם : רש"י ד"ה מוקף לכרמלי' וכו' אלא בית סאתים. עיין לעיל ז ע"א וצ"ע :

* סוגיא זו עם גליון, התוספות נמצא בהגהות הגליון